

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 278/2014-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. mája 2014 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Jána Lubyho (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť M. L. a R. L., zastúpených advokátkou JUDr. Evou Borovskou, Štefánikova 7, Bratislava, vo veci namietaného porušenia ich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Er 2133/2010 a jeho uznesením z 15. augusta 2013 a postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 22 CoE 142/2013 a jeho uznesením z 5. júna 2013 a v konaní vedenom pod sp. zn. 22 CoE 305/2013 a jeho uznesením z 9. októbra 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. L. a R. L. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. decembra 2013 doručená sťažnosť M. L. a R. L. (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Er 2133/2010 a jeho uznesením z 15. augusta 2013 (ďalej len „napadnuté uznesenie okresného súdu“) a postupom Krajského súdu v Bratislava (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 22 CoE 142/2013 a jeho uznesením z 5. júna 2013 (ďalej len „napadnuté uznesenie krajského súdu z 5. júna 2013“) a v konaní vedenom pod sp. zn. 22 CoE 305/2013 a jeho uznesením z 9. októbra 2013 (ďalej len „napadnuté uznesenie krajského súdu z 9. októbra 2013“).

Zo sťažnosti a z priložených príloh vyplýva, že sťažovatelia boli účastníkmi exekučného konania v procesnom postavení oprávnených vedeného na základe exekučného titulu, ktorým bol rozsudok okresného súdu sp. zn. 6 C 154/09 z 13. apríla 2010 opatrený doložkou právoplatnosti a vykonateľnosti.

Okresnému súdu bolo 13. júla 2010 doručené písomné vyjadrenie povinného, v ktorom okrem iného uviedol, že predmetný rozsudok okresného súdu, ktorý bol exekučným titulom, sa nestal právoplatným a vykonateľným, keďže ho prevzal až 28. júna 2010 a podal proti nemu v zákonnej lehote odvolanie.

Okresný súd preto uznesením č. k. 15 Er 2133/2010-75 z 12. októbra 2011 exekúciu zastavil podľa § 57 ods. 1 písm. b) Exekučného poriadku, keďže exekučný titul bol po začatí exekúcie zrušený. Uznesením č. k. 15 Er 2133/2010-84 z 26. marca 2013 súd prvého stupňa rozhodol o trovách exekúcie tak, že súdnemu exekútorovi právo na náhradu trov exekúcie nepriznal, a vo vzťahu k sťažovateľom a povinnému rozhodol tak, že nemajú právo na náhradu trov exekučného konania. Proti predmetnému uzneseniu sa povinný odvolal.

Krajský súd uznesením z 5. júna 2013 zrušil prvostupňové uznesenie okresného súdu v časti výroku, ktorým nebolo priznané povinnému právo na náhradu trov exekučného konania, a vec vrátil v tejto časti súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Podľa krajského súdu „V prvom rade odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že v danom prípade nedošlo k zastaveniu exekúcie z dôvodu, že rozhodnutie, ktoré je podkladom na vykonanie exekúcie, bolo po začatí exekúcie zrušené alebo sa stalo neúčinným [§ 57 ods. 1 písm. b) Ex. por.], ale z dôvodu, že exekúcia sa začala a rozhodnutie sa nestalo vykonateľným [§ 57 ods. 1 písm. a) Ex. por.]. K zrušeniu rozhodnutia, na podklade ktorého sa vykonáva exekúcia, môže dôjsť na základe podania mimoriadneho opravného prostriedku, pričom v tomto prípade sa exekúcia začala a súd zistil, že rozhodnutie sa dosiaľ nestalo právoplatným. Je pri tom irelevantné, že na predmetnom rozhodnutí bola vyznačená doložka právoplatnosti a vykonateľnosť.

Ak oprávnení podali návrh na vykonanie exekúcie na základe neprávoplatného rozsudku, čo bolo dôvodom zastavenia exekúcie, z procesného hľadiska zaviniť zastavenie exekúcie práve oprávnení. Nič na tom nemení ani fakt, že obdržali zo súdu rozsudok s vyznačenou právoplatnosťou a vykonateľnosťou...

Exekučný poriadok výslovne neupravuje možnosť nahradiť trovy exekúcie povinnému, ale ani túto možnosť priamo nevylučuje. Je preto potrebné vychádzať z ustanovení Občianskeho súdneho poriadku o náhrade trov konania a aplikovať ustanovenie § 146 ods. 2, veta prvá O. s. p., podľa ktorého, ak niektorý z účastníkov zaviniť, že konanie sa muselo zastaviť, je povinný uhradiť jeho trovy. Odvolací súd nevzhladol dôvody osobitného zreteľa, pre ktoré by nepriznal z procesného hľadiska úspešnému povinnému náhradu trov konania. Stotožnil sa s názorom právneho zástupcu povinnej, že nie je možné tvrdiť, že rozsudok bol najskôr vykonateľný a potom vykonateľný nebol. V danom prípade exekúcia začala, pričom súd v priebehu exekúcie zistil, že rozhodnutie sa nestalo vykonateľným, t. j. doposiaľ neexistuje exekučný titul.

Na záver považuje odvolací súd za potrebné dodať, že týmto rozhodnutím nie je dotknuté prípadné právo oprávneného na náhradu škody.“

Okresný súd po zrušení svojho skoršieho uznesenia krajským súdom rozhodol napadnutým uznesením tak, že sťažovatelia sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť

povinnému trovy, ktoré mu vznikli v exekučnom konaní na súde prvého stupňa, a trovy právneho zastúpenia v odvolacom konaní. Proti napadnutému uzneseniu okresného súdu sa sťažovatelia odvolali, tvrdiac, že oni zastavenie exekúcie nezavinili, a preto im nemá byť uložená povinnosť nahradiť trovy povinnému. Naopak, podľa sťažovateľov bolo exekučné konanie zastavené z dôvodov na strane povinného (nepreberanie zásielok).

Odvolací súd sa nestotožnil s tvrdením oprávnených, že k zastaveniu exekučného konania došlo konaním povinného, a napadnuté uznesenie ako vecne správne potvrdil. Podľa krajského súdu „... *dôvody nepreberania zásielok žalovaným (povinným) vo veci... sú pre rozhodnutie v prejednávanej veci irelevantné...*“. Krajský súd vo zvyšnom rozsahu odkázal na svoj prv vyslovený právny názor v napadnutom uznesení z 5. júna 2013.

Podľa názoru sťažovateľov boli napadnutým uznesením okresného súdu a napadnutými uzneseniami krajského súdu porušené ich základné práva podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Sťažovatelia tvrdia, že ako oprávnení žiadnym spôsobom zastavenie exekúcie nezavinili, k jej zastaveniu došlo *ex offa*, teda nie z dôvodu na strane oprávnených, ktorí predložili exekučný titul opatrený doložkou právoplatnosti a vykonateľnosti. Podľa sťažovateľov to bol práve povinný, kto v dôsledku svojho správania (nepreberanie zásielok) spôsobil, že exekučný titul musel byť zrušený. Podľa sťažovateľov preto rozhodol okresný súd a krajský súd „*svojvoľne a arbitrárne bez toho, aby mal ich výrok rozumný základ v obsahu spisu a poskytoval rozumné vysvetlenie toho, prečo došlo k zastaveniu predmetnej exekúcie*“. Sťažovatelia tvrdia, že ani pri zvýšenej opatrnosti nemohli predvídať, že dôjde k zastaveniu exekúcie, keďže nemohli zistiť, že pošta nesprávne doručovala rozsudok, ktorý bol exekučným titulom. Navyše, sťažovatelia tvrdia, že priznaním náhrady trov exekúcie povinnému bolo porušené aj ich základné právo na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy.

Proti napadnutému uzneseniu okresného súdu a napadnutým uzneseniam krajského súdu z 5. júna 2013 a z 9. októbra 2013 preto sťažovatelia podali ústavnému súdu sťažnosť, ktorou sa domáhajú, aby ju ústavný súd prijal na ďalšie konanie a následne vyslovil, že týmito rozhodnutiami boli porušené ich základné práva podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3

ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Sťažovatelia ďalej navrhujú, aby ústavný súd napadnuté uznesenie krajského súdu z 9. októbra 2013 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Zároveň sa domáhajú priznania finančného zadosťučinenia po 2 000 € pre každého z nich. Svoj návrh odôvodňujú tým, že postup okresného súdu a krajského súdu „*vykazuje znaky porušenia nezávislosti a nestrannosti súdu*“ a vnímajú ho ako „*prejav nadradenosti súdnej moci*“.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Pokiaľ ide o základné práva a slobody, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity,

ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (IV. ÚS 23/05).

Sťažnosť sťažovateľov smeruje proti napadnutému uzneseniu okresného súdu, proti napadnutému uzneseniu krajského súdu z 5. júna 2013 a napadnutému uzneseniu krajského súdu z 9. októbra 2013.

II.1 K namietanému porušeniu označených práv napadnutým uznesením okresného súdu

Podľa princípu subsidiarity ústavného súdu vyplývajúceho z poslednej vety čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje ústavný súd o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Judikatúra ústavného súdu stabilne pripomína, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v to predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci (napr. I. ÚS 214/09). V nadväznosti na to ústavný súd pripomína, že v rámci konania o sťažnosti zásadne preskúmava len právoplatné rozhodnutia, a to v tom zmysle, že musí ísť o rozhodnutia, ktorými sa konanie právoplatne skončilo (IV. ÚS 254/2011).

Vzhľadom na princíp subsidiarity ustanovený v čl. 127 ústavy je vylúčená právomoc ústavného súdu meritórne konať a rozhodovať o sťažovateľmi uplatnených námietkach porušenia ich základných práv napadnutým uznesením okresného súdu. Ochrany svojich práv sa sťažovatelia mohli domáhať a aj sa domáhali podaním odvolania proti tomuto uzneseniu.

Ústavný súd z týchto dôvodov sťažnosť sťažovateľov v časti, ktorá smeruje proti napadnutému uzneseniu okresného súdu, odmietol z dôvodu nedostatku svojej právomoci podľa § 25 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde (obdobne napr. IV. ÚS 405/04, III. ÚS 133/05, III. ÚS 290/06, III. ÚS 288/07).

II.2 K namietanému porušeniu označených práv napadnutým uznesením krajského súdu z 5. júna 2013

Ústavný súd, pridržiavajúc sa svojej stabilnej judikatúry, poukazuje na to, že základné práva na súdnu ochranu (siedmy oddiel ústavy) sú „výsledkové“, to znamená, musí im zodpovedať proces ako celok, a skutočnosť, či napadnuté konanie ako celok bude spravodlivé, závisí od pokračujúceho konania a rozhodnutia všeobecných súdov (m. m. III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, II. ÚS 307/06, II. ÚS 155/08). Aj z ďalšej judikatúry ústavného súdu (napr. I. ÚS 79/03, I. ÚS 236/03) obdobne ako z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. Komanický c. Slovenská republika, rozsudok zo 4. 6. 2002) vyplýva, že ústavný súd a Európsky súd pre ľudské práva overujú, či konanie posudzované ako celok bolo spravodlivé v zmysle čl. 46 až čl. 50 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd v tejto súvislosti pripomína, že v rámci konania o sťažnosti zásadne preskúmava len právoplatné rozhodnutia, a to v tom zmysle, že musí ísť o rozhodnutia, ktorými sa konanie právoplatne skončilo (IV. ÚS 254/2011). Nemožno akceptovať, aby napĺňanie úsilia o spravodlivé súdne konanie príslušným všeobecným súdom nahradzoval ústavný súd svojím vstupovaním a ingerenciou do dosiaľ meritórne neskončeného konania. Ústavný súd môže urobiť zásah na ochranu ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv sťažovateľa až vtedy, keď už ostatné orgány verejnej moci nemajú možnosť namietaný protiústavný stav napraviť (m. m. IV. ÚS 322/09, IV. ÚS 270/2013).

Napadnutým uznesením krajského súdu z 5. júna 2013 bolo prvostupňové uznesenie okresného súdu zrušené a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie. Sťažovatelia tak mali

naďalej možnosť uplatniť si svoje práva a okresný súd mal možnosť namietaný protiústavný stav napraviť.

Ústavný súd v rámci svojej doterajšej rozhodovacej činnosti pripustil výnimky zo zásady možnosti preskúmania len meritórnych právoplatných rozhodnutí, avšak podmienkou na pripustenie takejto výnimky bolo to, že išlo o rozhodnutie spôsobilé výrazne a už nezvratným (nereparovateľným) spôsobom zasiahnuť do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou garantovaných základných práv alebo slobôd sťažovateľa, ale zároveň aj to, že námietka ich porušenia by už nemohla byť uplatnená neskôr (IV. ÚS 195/2010), prípadne by sa tento negatívny dôsledok musel zároveň vzťahovať na výsledok konania a nebolo by ho možné korigovať v ďalšom procesnom postupe alebo v opravných konaniach (IV. ÚS 322/09).

V danom prípade však sťažovatelia netvrdili a ani ústavný súd nezistil, že by boli podmienky uvedených výnimiek splnené.

Ústavný súd preto, rešpektujúc požiadavku subsidiarity vyplývajúcu z čl. 127 ods. 1 ústavy aj svoju doterajšiu rozhodovaciu prax, sťažnosť sťažovateľov aj v časti smerujúcej proti napadnutému uzneseniu krajského súdu z 5. júna 2013 pri predbežnom prerokovaní odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

II.3 K namietanému porušeniu označených práv napadnutým uznesením krajského súdu z 9. októbra 2013

Sťažovatelia tvrdili, že napadnutým uznesením krajského súdu došlo k porušeniu ich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, keďže boli zaviazaní na náhradu trov exekučného konania v prospech povinného, hoci sami podľa ich názoru zastavenie exekúcie nezavinili.

Za zjavne neopodstatnenú možno považovať sťažnosť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho

základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú možno preto považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 140/03, IV. ÚS 166/04, IV. ÚS 136/05, II. ÚS 98/06, III. ÚS 198/07, IV. ÚS 27/2010).

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny sa každý môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní podľa odseku 2 rovní.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy (čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd) a čl. 6 ods. 1 dohovoru už uviedol, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

Ústavný súd vo svojej judikatúre zdôrazňuje, že nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecných súdov ani preskúmať, či v konaní bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (obdobne napr. III. ÚS 78/07, IV. ÚS 27/2010), ale je oprávnený

posúdiť, či v konaní pred všeobecnými súdmi nedošlo k porušeniu ústavnoprávných princípov konania (čl. 46 až čl. 50 ústavy), a tým k porušeniu základných práv alebo slobôd sťažovateľov.

Do právomoci ústavného súdu v konaní podľa čl. 127 ústavy však patrí kontrola zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, III. ÚS 271/05, III. ÚS 153/07). O zjavnú neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť súdneho rozhodnutia ide spravidla vtedy, ak ústavný súd zistí takú interpretáciu a aplikáciu právnej normy zo strany súdu, ktorá zásadne popiera jej účel a význam, alebo ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

Rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi patrí v zásade do výlučnej kompetencie týchto súdov, pri ktorom sa prejavujú atribúty ich nezávislého súdneho rozhodovania. Ústavný súd preto iba celkom výnimočne podrobnejšie preskúmava rozhodnutia všeobecných súdov o trovách konania. Problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení zákona, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (m. m. IV. ÚS 170/08, IV. ÚS 248/08, II. ÚS 64/09, III. ÚS 249/2011, I. ÚS 5/2011).

Ako už ústavný súd uviedol, Exekučný poriadok, aj keď upravuje náhradu trov exekučného konania osobitným spôsobom, nemá vlastnú úpravu o náhrade trov exekúcie povinného. Podľa názoru ústavného súdu platná právna úprava nevyklučuje v konkrétnych okolnostiach prípadu aj výklad pripúšťajúci primeranú aplikáciu Občianskeho súdneho

poriadku na prípady (ďalej aj „OSP“), ktoré neupravuje Exekučný poriadok. Primeraná aplikácia ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, ktorú umožňuje § 251 ods. 4 OSP, odkazuje na použitie predchádzajúcich častí Občianskeho súdneho poriadku (prvá až piata časť OSP), pričom krajským súdom v napadnutom rozhodnutí z 9. októbra 2013 uvádzané ustanovenia (§ 146 ods. 2 a § 251 ods. 4 OSP) sú súčasťou týchto častí všeobecného právneho predpisu upravujúceho občianske súdne konanie (m. m. IV. ÚS 325/2010, II. ÚS 410/2010).

Ústavný súd už vyslovil názor, že súd môže podľa § 203 ods. 1 Exekučného poriadku uložiť oprávnenému povinnosť hradiť trovy exekúcie nielen v prospech exekútora, ale i v prospech povinného (I. ÚS 520/2013). Je úlohou exekučného súdu preskúmať, či mal oprávnený k dispozícii poznatky, z ktorých sa dal takýto výsledok konania (zastavenie exekúcie) predvídať, a či preto mohol pri náležitej opatrnosti predísť takýmto dôsledkom (napr. IV. ÚS 325/2010, II. ÚS 410/2010), alebo či možno oprávneného zaviazat' na náhradu trov konania aj v takom prípade, v ktorom zastavenie exekúcie nemohol predvídať (III. ÚS 233/2011).

Podľa názoru ústavného súdu okolnosti veci môžu odôvodňovať, aby súd účastníkom (vrátane povinného) výnimočne náhradu trov exekučného konania celkom alebo sčasti nepriznal, a prenechal tak vysporiadanie náhrady majetkovej ujmy spôsobenej im v dôsledku vedenia exekúcie, ktorá musela byť zastavená, na prípadné osobitné konanie o zodpovednosti za škodu proti subjektu zodpovednému za vzniknutú škodu. Z už uvedených záverov vyplývajúcich z rozhodovacej činnosti ústavného súdu ale vyplýva, že oprávnenému môže byť uložená povinnosť znášať trovy exekúcie, ktoré vznikli povinnému v prípade, ak oprávnený iniciuje exekúciu v dôvere v rozhodnutie, ktoré vykazuje znaky právoplatného a vykonateľného exekučného titulu (v tomto prípade rozsudok súdu opatrený doložkou právoplatnosti), ale exekúcia musela byť zastavená po tom, ako sa preukázalo, že rozhodnutie nespĺňalo podmienky vykonateľného exekučného titulu. Rozhodnutie súdu, ktorým bola oprávnenému uložená povinnosť nahradiť trovy exekúcie povinnému, ale musí byť odôvodnené ústavne konformným spôsobom (m. m. I. ÚS 411/2012, IV. ÚS 138/2011, IV. ÚS 79/2011).

V okolnostiach danej veci bolo úlohou exekučného súdu, aby zhodnotil, či miera, akou oprávnení zavinili zastavenie exekučného konania, odôvodňuje, aby im bolo uložená povinnosť znášať trovy, ktoré vznikli povinnému. V tomto prípade krajský súd považoval v konečnom dôsledku povinného za viac hodného ochrany ako oprávnených, keďže oprávneným možno pričítať aspoň iniciovanie exekúcie. Podľa krajského súdu je teda oprávneným možné pričítať procesné zavinenie zastavenia exekúcie, keďže podali návrh na vykonanie exekúcie napriek tomu, že nebol splnený základný materiálny predpoklad exekúcie, ktorým je vykonateľné rozhodnutie.

Takýto záver krajského súdu síce nie je podľa názoru ústavného súdu jediným možným výkladom ustanovení Exekučného poriadku a Občianskeho súdneho poriadku týkajúcich sa náhrady trov konania, ale v okolnostiach danej veci sa nejaví svojvoľným výkladom relevantných ustanovení a ani neodporuje zmyslu a účelu týchto pravidiel.

Na dôvažok v prerokúvanej veci nemohol ústavný súd opomenúť ani ďalšiu podstatnú skutočnosť, a to, že sťažnosť smeruje proti výroku napadnutého rozhodnutia, ktorým krajský súd potvrdil prvostupňové rozhodnutie vo výroku o uložení povinnosti sťažovateľov zaplatiť povinnému náhradu trov exekučného konania v sume 453,65 € a náhradu trov právneho zastúpenia v odvolacom konaní v sume 28,30 €. V danom prípade ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 358/08, IV. ÚS 33/2010, IV. ÚS 431/2012, IV. ÚS 72/2013) vyhodnotil predmet sporu tak, že ide o vec nižšej významnosti (o tzv. bagateľnú vec). Vychádzal z toho, že ak Občiansky súdny poriadok vylučuje u bagateľných vecí prieskum rozhodnutí vydaných druhostupňovými súdmi v mimoriadnom opravnom konaní (podanie dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku v prípade bagateľných vecí je v zmysle § 238 ods. 5 OSP neprípustné), bolo by proti logike pripustiť, aby ich prieskum bol automaticky posunutý do roviny ústavného súdnictva. Opodstatnenosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy v takejto veci prichádza do úvahy iba v prípadoch extrémneho vybočenia zo štandardov, ktoré sú pre postupy zisťovania skutkového základu sporu a pre jeho právne posúdenie esenciálne.

Ústavný súd nad rámec uvedeného dopĺňa, že ak postup súdu pri vyznačovaní právoplatnosti rozhodnutia, ktoré bolo označené ako exekučný titul, napĺňa podmienky nesprávneho úradného postupu, alebo ak konanie osoby povinnej doručiť predmetnú zásielku napĺňa podmienky protiprávnosti (čo však nie je oprávnený v tomto konaní skúmať), nie je vylúčený nárok na náhradu škody týmto postupom spôsobenej vrátane plnení, ktoré by inak neboli oprávnenému uložené. Rovnaký záver vyplýva aj z napadnutého uznesenia krajského súdu z 5. júna 2013.

Citované rozhodnutie podľa názoru ústavného súdu obsahuje dostatok skutkových a právnych záverov, pričom ústavný súd konštatuje, že závery, ku ktorým krajský súd dospel, nemožno označiť za svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplýva z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Skutočnosť, že sťažovatelia sa s názorom krajského súdu nestotožňujú, nepostačuje na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia, a teda aj záveru o porušení základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Rovnako námietky sťažovateľov neodôvodňovali ani záver, že by napadnutým uznesením krajského súdu z 9. októbra 2013 bola porušená zásada rovnosti účastníkov konania podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, keďže rozhodnutím o uložení náhrady trov konania jednému z účastníkov bez ďalšieho nedochádza k porušeniu základného práva na rovnosť v konaní. Zásada rovnosti strán v civilnom procese sa prejavuje vytváraním rovnakých procesných podmienok a procesného postavenia subjektov, o ktorých právach a povinnostiach rozhoduje občianskoprávny súd (PL. ÚS 43/95). Ústava v citovanom čl. 47 ods. 3 garantuje rovnosť účastníkov v konaní pred súdom. Rovnosť účastníkov v súdnom konaní ako prirodzený dôsledok rovnosti všetkých občanov bližšie charakterizuje § 18 prvá veta OSP, podľa ktorej účastníci majú v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie. Pod rovnakým postavením účastníkov možno rozumieť iba také procesné postavenie, ktoré zabezpečí spravodlivý proces. Požiadavka spravodlivého procesu obsahuje zásadu zaručujúcu pre každú stranu v procese mať rovnakú možnosť obhajovať svoje záujmy

a zároveň vylučujúcu mať možnosť podstatnej výhody voči protistrane (IV. ÚS 211/07, III. ÚS 139/08).

Vzhľadom na uvedené ústavný súd nezistil takú príčinnú súvislosť medzi napadnutým uznesením krajského súdu z 9. októbra 2013 a namietaným porušením základného práva sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a na rovnosť v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorá by signalizovala, že by napadnutým uznesením krajského súdu mohlo dôjsť k porušeniu označených práv sťažovateľov.

Z uvedených dôvodov odmietol ústavný súd sťažnosť sťažovateľov podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde v časti smerujúcej proti napadnutému uzneseniu krajského súdu 9. októbra 2013 ako zjavne neopodstatnenú.

Keďže ústavný súd sťažnosť sťažovateľov po predbežnom prerokovaní odmietol v celom rozsahu, bolo už bez právneho významu zaoberať ďalšími návrhmi v nej obsiahnutými.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. mája 2014